

Stadswerk

Materiële vaste activa

Investeren en onderhouden van kapitaalgoederen
27-05-2021

Welkom

Hilko de Boer

Innovatie | adviseur verandertrajecten p&c | reflectie

[BEKIJK ONZE AGENDA](#)

WAT WIJ DOEN

CONSULTANCY

Advies, ondersteuning en begeleiding op maat. We helpen je met innovatie in planning & control.

[>> OVER ONZE AANPAK](#)

ACADEMY

Seminars, trainingen, workshops, inspiratie- en kennissessies voor professionals bij overheden.

[>> NAAR DE AGENDA](#)

TOOLKIT

Handige tools, modellen, standaarden en kennisdocumenten voor financials bij gemeenten, provincie en het rijk.

[>> BEKIJK DE TOOLS](#)

500+

Deelnemers aan trainingen

100+

Nederlandse gemeenten als klant

10+

Trainers en consultants

7,76

Gemiddelde klantbeoordeling

Programma

Doel: helpen inzicht te krijgen in samenhang van BBV, financieel beheer en onderhoud van de openbare ruimte

- Balans en resultatenrekening
- BBV notitie Materiële vaste activa (MVA)
 - Wat is materiële vaste activa
 - Voorschriften (BBV)
 - Onderhoud kapitaalgoederen
 - Relatie met financiële verordening
- Controle door accountant en provincie

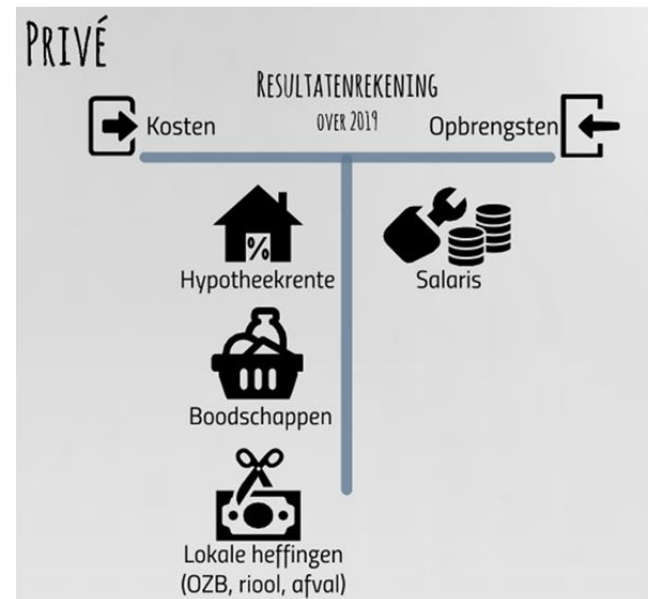
Actualiteit:

Aanpassingen BBV

Bezuinigingen -> veel bezuinigd op onderhoud...met alle risico's van dien

Aandacht vanuit accountant en provinciaal toezichthouder

Hoe zien je financiën thuis er uit

Beelden uit training 'gemeentefinanciën in vogelvlucht'

Hoe zien de financiën van een gemeente er uit?

Balans per 31 december 2019					
ACTIVA	2019	2018	PASSIVA	2019	2018
VASTE ACTIVA			VASTE PASSIVA		
Immateriële activa	0	0	Algemene reserve	5.970.332	6.808.256
Materiële activa			Bestemmingsreserves	11.905.582	12.207.953
met economisch nut	19.074.605	12.321.413			
met economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	747.296	7.846.121	Gerealiseerd resultaat	1.533.473	120.310
met maatschappelijk nut	1.355.055	1.335.128			
	21.176.956	21.502.662			
Financiële activa	4.590.026	4.646.547			
	4.590.026	4.646.547		19.409.387	19.136.520
VLOTTENDE ACTIVA			VLOTTENDE PASSIVA		
Voorraden	1.725.436	5.207.388	VOORZIENINGEN	9.255.075	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	7.442.868	3.918.281	VASTE SCHULDEN	3.637.304	3.811.150
			NETTO VLOTTENDE SCHULDEN	1.761.868	7.547.938
Liquide middelen	125.143	3.848.222	MET RENTETYPISCHE LOOPTIJD < JAAR		
Overlopende activa	548.714	239.487	OVERLOPENDE PASSIVA	1.545.509	539.798
	9.842.161	13.213.378			
Totaal activa	35.609.143	39.362.587	Totaal passiva	35.609.143	39.362.587

Overzicht voorzieningen

Naam voorziening	Saldo begin boekjaar	Vermeerderingen	Verminderingen	Saldo einde boekjaar
Onderhoud gemeente-eigendommen	1.095.305	202.929	269.146	1.029.088
Wachtgeld personeel	0	0	0	0
Pensioen wethouders	1.212.226	412.504	25.969	1.598.821
Wachtgeld wethouders	486.274	262.045	152.762	595.557
Fonds dorpsontwikkeling	297.967	407.554	96.803	608.718
Onderhoudsgelden de Breehoek	224.045	0	35.047	198.998
Voorziening grond Heijhorst	39.183	0	4.409	34.774
Voorziening Bomen	23.126	17.500	0	40.626
Voorziening bouw. Aamp. Breehoek	13.514	0	12.231	1.283
Voorziening Riolering	4.882.541	233.780	0	5.116.301
	8.294.182	1.536.352	586.367	9.244.167
Voorziening grond Bruinhorsterlaan	33.000	0	22.092	10.908
Totaal	8.327.182	1.536.352	608.459	9.255.075

Materiële Vaste activa: Euro 21 mln (ca 60% van het balanstotaal)

Sluiten deze bedragen aan op meerjarige (onderhouds)plannen?

Resultatenrekening van een gemeente

Lasten

Salarissen
 Afschrijvingen
 Rentekosten
 Regulier (klein) onderhoud
 Storting in voorziening onderhoud **Euro 202.929**
 Storting in voorziening bomen **Euro 17.500**
 ...
 Totaal lasten

Baten

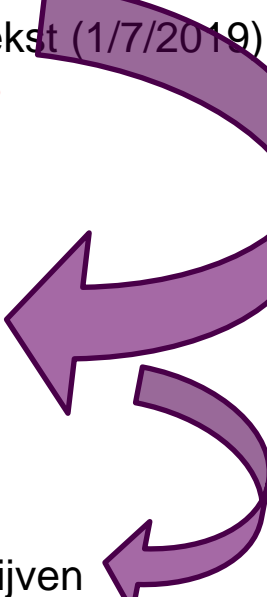
Gemeentefonds
 OZB
 Rioolheffing, afvalstoffenheffing
 Werken voor derden (inritten)
 Verkoop snippergroen
 ...
 Totaal baten

Het totaal van baten en lasten moet meerjarig in evenwicht zijn.

Wat is materiële vaste activa?

Objecten (bijvoorbeeld gebouwen, wegen) worden geactiveerd als deze een langere tijd (langer dan 1 jaar) mee gaan en een bepaalde waarde hebben. Als deze voor eigen gebruik zijn, worden ze gezien als langlopende bezittingen oftewel als **vaste materiële activa op de balans**.
(bron: Notitie materiële vaste activa – commissie BBV – januari 2020)

Voorschriften

- BBV (Besluit begroting en verantwoording) - Wettekst (1/7/2019)
 - Notitie materiële vaste activa
 - Financiële verordening (ex artikel 212 gemeentewet)
 - Financiële verordening van jouw gemeente
 - investeringsondergrens + afschrijvingstabel
 - Proces- en werkafspraken
 - bv uitwerking in een nota waarderen en afschrijven
-

Notitie MVA

Typen investeringen

Materiele vaste

activa

- ⊙ Investerings met economisch nut.
- ⊙ investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.
- ⊙ investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut
- ⊙ de **raad stelt** naast de baten en lasten **ook de investeringen vast**.

Nieuw of bestaand

- ⊙ Bij bestaand actief is sprake van een investering indien de uitgaven:
 - ✓ Leiden tot een significante kwaliteitsverbetering, en/of;
 - ✓ Leiden tot een levensduurverlenging, en/of;
 - ✓ Aanpassingen betreffen om te voldoen aan wet- en regelgeving (bijv. investeringen in een gebouw om te voldoen aan veiligheidsvoorschriften).
 - ✗ Groot onderhoud

Notitie MVA

Onderhoud Kapitaalgoederen

Klein onderhoud

Dagelijkse reparaties noodzakelijk om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van te voren vastgesteld kwaliteitsniveau.

Groot onderhoud

Lasten na een langere periode van gebruik als gevolg van slijtage. Veelal gepland, ingrijpend van aard en betreft een groot of belangrijk deel van het object.

Stellige uitspraak

Klein en groot onderhoud houdt of brengt een object in goede, oorspronkelijke staat en is dus niet van invloed op de bepaalde gebruiksduur (afschrijvingstermijn) van het object en mag daarom niet worden geactiveerd.

Notitie MVA

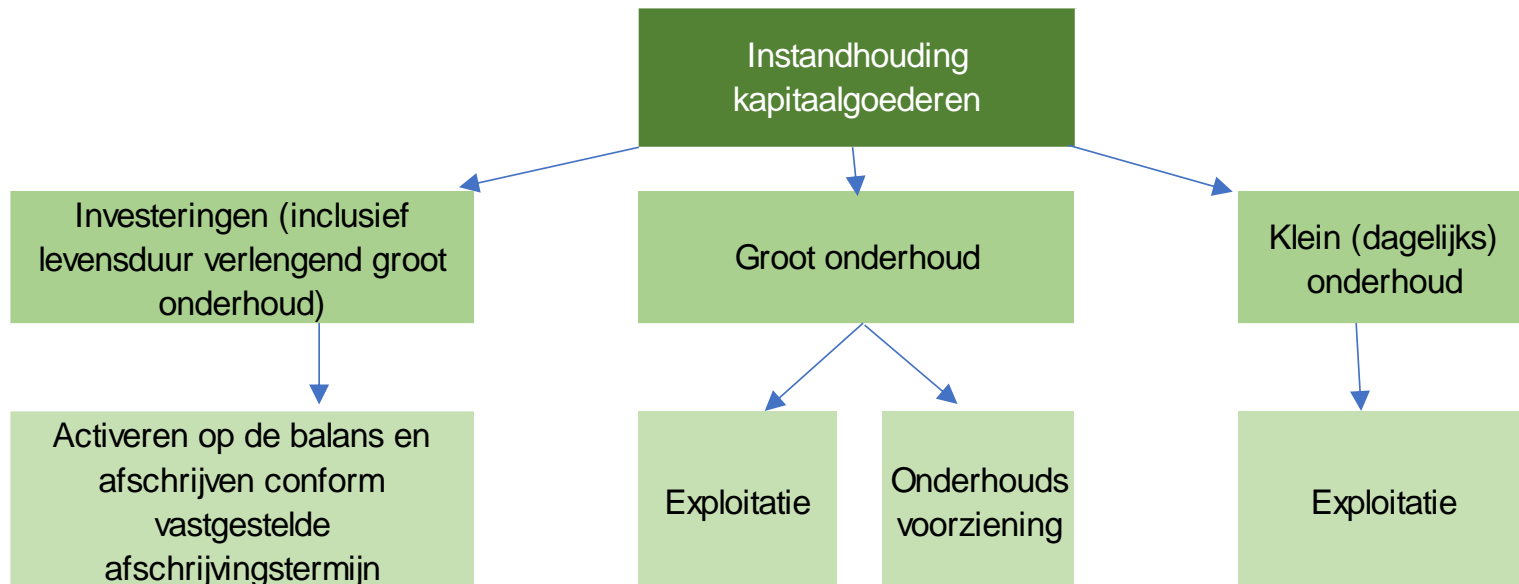
Onderhoud Kapitaalgoederen

Lasten groot onderhoud tlv onderhoudsvoorziening

- ① De raad stelt deze voorziening in (GW, art. 212)
- ① Systematisch voeden tlv exploitatie, zodanig dat voorziening over gehele looptijd voldoende is voor bekostigen van groot onderhoud
- ① **Recent beheerplan verplicht** (maximaal 5 jaar oud en moeten aansluiten bij de actuele situatie van staat van het onderhoud)
- ① Gemotiveerd afwijken toegestaan, mits geautoriseerd door de raad en verantwoord in paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen'

Notitie MVA

Onderhoud Kapitaalgoederen

Voorbeeld: uitwerking onderhoud kapitaalgoederen – Wegen

Vertaling naar
reserves,
voorziening,
taakvelden en
kostensoorten

Type activiteit (maatregel)	Type onderhoud			
	Investering	Groot onderhoud	Klein onderhoud	Overige kosten
	<i>Activeren</i>	<i>Voorziening</i>	<i>Exploitatie</i>	<i>Exploitatie</i>
Vervangen complete verharding incl. fundament	X			
Vervanging elementenverharding	X			
Ophogen verharding	X			
Reconstructie (herinrichting, verkeersveiligheid)	X			
Toplaag vervangen		X		
Versterken, verbreden	X			
Aanpassing ivm duurzaamheid/wateropgaven	X			
Conserveren		X		
Spoedreparaties			X	
Herstraten		X		
Inspecteren				X

Accountant:

Zijn de cijfers juist?

Sluiten de meerjarige onderhoudsplannen aan op de voorzieningen in de balans van de gemeente

Provincie:

- is de mate van onderhoud van de kapitaalgoederen voldoende?
- welke risico's zijn er v.w.b. veiligheid, gezondheid?
- actualiteit beheerplannen
- onderhoud/vervanging
- kwaliteitsniveau
- meerjarig financieel beeld kapitaalgoederen in relatie met rekening resultaten
- afschrijvingstermijnen (realistisch en conform verordening)

De uitdaging die we vaak zien:

- Is er voldoende verbinding tussen technisch beheer en financiën?
- Spreken we elkaars taal?
- Zijn de beheerplannen afgestemd en financieel vertaald in de begroting? en zijn deze voldoende afgestemd op de administratie?

- ... beheerplannen zijn soms wel op orde...
- ... echter er is niet altijd een goede splitsing van investeringen, vervanging, groot- en klein onderhoud
- ... de definities zijn niet altijd duidelijk waardoor facturen niet goed geboekt worden...
- ... de verwerking in de begroting is niet duidelijk voor beheerders...
- ... trouwens ook niet altijd voor financieel adviseurs...
- ... er zijn geen duidelijke uitgangspunten over bijvoorbeeld:
 - > vrijval kapitaallasten: wat ka je daarmee?
 - > opbouw exploitatiebudgetten en investeringsbudgetten
 - > werking van reserves en voorzieningen

Afronding & Vragen

Vragen ?

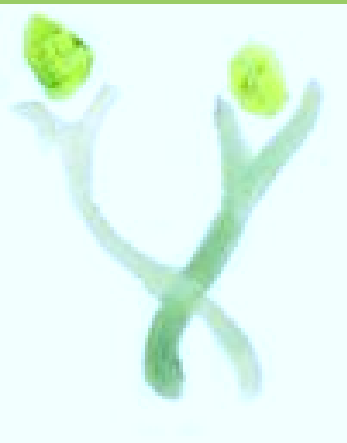
Bedankt voor je aandacht

Vragen of advies?

- Mail of bel gerust
- Hilko de Boer 06 - 22493754
- Email: Hilko@finolia.nl
- Website en agenda: www.finolia.nl

BBV en openbare ruimte

Vereniging Stadswerk

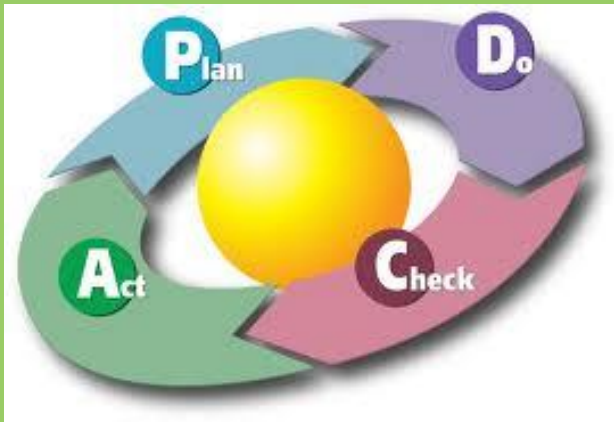

ORIE

Openbare ruimte in evenwicht

Beheerplannen en BBV

- Beheerplannen moeten goed verwerkt zijn in de begroting
- Beheerplannen moeten voorzien in een systematiek en dekking voor :
 - Onderhoud
 - Vervanging
- Onderhoud is vertaald in de lopende begroting (exploitatie) -> dit betekent dat indexeringen en areaalmutaties automatisch worden vertaald in maatregelen en financiële middelen.
- Let op : uren eigen dienst zijn onderdeel van de productie op onderhoud maak dit transparant en monitor hierop
- De BBV dwingt ons te sturen op de PDCA cirkel

Vervanging

Zorg voor kapitaalgoederen -> vervangen. Hoe? -> twee strategieën

Systeembenadering:

- Kosten voor 'oneindige' instandhouding worden doorgerekend
- Formule: $\text{areaal} * (\text{aanlegbedrag} / \text{afschrijvingstermijn})$
- Grip op een jaarlijks gemiddelde
- Geen grip op pieken

5 jarenprogramma:

- Inspectie is maatgevend
- Sectoraal 5 jaren programma
- Tafel van de openbare ruimte -> integraal programma
- Elke 2 jaar een update
- Verwerken in Meerjarenbegroting

Beheergroep	Eenheid	Investing	Afschrijf termijn			Eenheidsprijs vervanging		
			A	B	C	A	B	C
Vormboom	st	€ 900,00	35	35	35	€ 25,71	€ 25,71	€ 25,71
Boom in verharding	st	€ 1.500,00	60	65	70	€ 25,00	€ 23,08	€ 21,43
Boom in beplanting	st	€ 750,00	60	65	70	€ 12,50	€ 11,54	€ 10,71

Vertaling naar BBV

- Vervanging kan in een fonds, maar kan ook structureel in de meerjarenbegroting.
- Feitelijke afschrijvingstermijnen en technische beleving lopen nogal eens uiteen.
- Afschrijvingstermijn moeten terug komen in 'nota waarderen en afschrijven'.
- Eenmalige achterstanden moeten direct planmatig worden ingelopen
- Vervangingen komen in lopende begroting terug in kapitaallasten (jaarlijkse afschrijving + rentelast gedurende afschrijvingstermijn)
- Let op: bij hogere inzet op vervanging loopt de kapitaallast snel op.

Waarde kapitaalgoederen

Nevenvangst uit systeembenadering:

- Totale waarde kapitaalgoederen:
- Areaal * aanlegbedrag

Voorbeelden:

- Heusden: € 241.643.662,-
- Utrechtse Heuvelrug: € 225.630.313,-

Gras/kruidachtigen	gazon	€	1.633.088
Gras/kruidachtigen	ruw gras	€	224.964
Gras/kruidachtigen	begrazingsgebied	€	227.061
Gras/kruidachtigen	berm (incl. Wadi's)	€	2.317.543
		€	4.402.655

Stelling

90% van de Nederlandse gemeenten heeft meer openbare ruimte dan ze er financiën voor hebben.

Vragen?

Martijn van Duuren
ORIE advies

Martijn.van.duuren@orie-advies.nl

06-42009181

www.orie-advies.nl

Linkedin: Martijn van Duuren

